



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΒΗΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ HELLENIC DIABETES ASSOCIATION

Ηριδανού 12 • 115 28 Αθήνα • Τηλ.: 210 7210935 • Fax: 210 7210936 • infoede@ede.gr • www.ede.gr
12, Iridanou str. • 115 28 Athens • Tel.: 210 7210935 • Fax: 210 7210936 • infoede@ede.gr • www.ede.gr

Εκπαιδευτικό Σεμινάριο
της Ελληνικής Διαβητολογικής Εταιρείας

Σε συνεργασία
με τον Ιατρικό Σύλλογο Χανίων,
με την Ιατρική Εταιρεία Χανίων και
με τον Ιατρικό Σύλλογο Ηρακλείου

Σακχαρώδης Διαβήτης. Από τη θεωρία στην καθημερινή πρακτική

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ



7 Δεκεμβρίου 2012

Αίθουσα Φιλολογικού Συλλόγου Χανίων "Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ"

8 Δεκεμβρίου 2012

Ξενοδοχείο «Galaxy», Ηράκλειο Κρήτης

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:

ΚΕΓΜ Τουριστικές & Συνεδριακές Επιχειρήσεις ΑΕ - Congress World, Μ. Παπαπαναγιώτου
Μιχαλακοπούλου 27, 115 28 Αθήνα, ☎ 210 7210001, 210 7210052, 📠 210 7210051
🌐 www.congressworld.gr, ✉ info@congressworld.gr, reception@congressworld.gr

Θα χορηγηθούν
Μόρια Συνεχιζόμενης
Ιατρικής Εκπαίδευσης
(CME Credits)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΑΒΗΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Πρόεδρος Μελιδώνης Ανδρέας

Αντιπρόεδρος Λέπουρας Αντώνιος

Γεν. Γραμματέας Ράπτης Αθανάσιος

Ταμίας Λιάτης Σταύρος

Μέλη Δημοσθενόπουλος Χαρίλαος

Ηρακλειανού Στυλιανή

Κυριαζής Ιωάννης

Νούτσου Μαρίνα

Φιλιππίδης Φίλιππος

Πρόεδρος Μελιδώνης Ανδρέας

Αντιπρόεδρος Λέπυρας Αντώνιος

Γεν. Γραμματέας Ράπτης Αθανάσιος

Ταμίας Λιάτης Σταύρος

Μέλη Δημοσθενόπουλος Χαρίλαος

Ηρακλειανού Στυλιανή

Κυριαζής Ιωάννης

Νούτσου Μαρίνα

Φιλιππίδης Φίλιππος

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,

Η εξάπλωση του Διαβήτη έχει πάρει εκρηκτικές διαστάσεις και οι προβλέψεις για το μέλλον είναι εξαιρετικά δυσσώμενες. Τα επόμενα 15 χρόνια, εάν δεν υπάρξουν σημαντικές παρεμβάσεις, εκτιμάται ότι ο αριθμός των ατόμων με Διαβήτη θα υπερβεί τα 500 εκατομμύρια. Αυτό θα συμβεί γιατί ο παγκόσμιος πληθυσμός αυξάνεται, ζει περισσότερο, γίνεται πιο παχύσαρκος και ολοένα και περισσότερο αυξάνεται ο καθιστικός τρόπος ζωής.

Ο Διαβήτης πέρα από τις επιδημικές του διαστάσεις συνοδεύεται από υπέρταση, δυσλιπιδαιμία, παχυσαρκία κ.ά. και αυξάνει τη νοσηρότητα και τη θνητότητα κυρίως λόγω των επιπλοκών. Για όλους αυτούς τους λόγους ο Διαβήτης θεωρείται σήμερα κρίσιμο ιατρικό μέγεθος που απαιτεί σύγχρονη γνώση των επιμέρους πτυχών του και τεκμηριωμένη αντιμετώπιση του διαβητικού συνδρόμου αλλά και των επιπλοκών του.

Το Δ.Σ. της Ελληνικής Διαβητολογικής Εταιρείας διοργανώνει από έτους πρόγραμμα εκπαιδευτικών σεμιναρίων, τα οποία απευθύνονται σε γιατρούς που έχουν την επιθυμία να ασχοληθούν ιδιαίτερα με την αντιμετώπιση των ατόμων με Διαβήτη. Τέτοια σεμινάρια θα λάβουν χώρα στην όμορφη Κρήτη (Χανιά, Ηράκλειο) σε συνεργασία με τους τοπικούς Ιατρικούς Συλλόγους.

Στα ειδικά αυτά σεμινάρια θα συμμετέχουν ειδικοί αξιολογοί συνάδελφοι και φιλοδοξούμε ότι, μέσα από τις εισηγήσεις αλλά κυρίως από τη συζήτηση κλινικών περιστατικών, θα βοηθηθεί σημαντικά ο γιατρός να αξιολογήσει τις γνώσεις του και να πάρει τις απαραίτητες πληροφορίες για μια σωστή κλινική απόφαση.

Σας προσκαλούμε και ελπίζουμε ότι, με τη δική σας συμμετοχή, τα Εκπαιδευτικά Σεμινάρια της Εταιρείας μας θα έχουν ιδιαίτερη επιτυχία.

Για την Ελληνική Διαβητολογική Εταιρεία
Ο Πρόεδρος



A. Μελιδώνης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΧΑΝΙΑ

Παρασκευή 7 Δεκεμβρίου 2012

17:30 ΕΓΓΡΑΦΕΣ

18:00-18:30 ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΕΙΣ

Πρόεδρος Ελληνικής Διαβητολογικής Εταιρείας: Α. Μελιδώνης

Πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου Χανίων: Μ. Καστανάκης

Πρόεδρος Ιατρικής Εταιρείας Χανίων: Λ. Καλογεράκη

Διοικητής ΓΝ Χανίων «Ο Αγ. Γεώργιος»: Χ. Δουλγεράκης

18:30-20:00 ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

Τεχνολογία και ινσουλινοθεραπεία στο Σακχαρώδη Διαβήτη

Πρόεδροι: Γ. Δημητριάδης, Χ. Μυλωνάκη

Η χρήση των αντλιών και των αισθητήρων γλυκόζης στο Σακχαρώδη Διαβήτη τύπου 1: οι επιτυχίες, οι προκλήσεις και οι προβληματισμοί
Κ. Καζάκος

Ινσουλινοθεραπεία στο Σακχαρώδη Διαβήτη τύπου 2 και ανάγκες αυτοέλεγχου

Α. Ράπτης

Η διατροφική θεραπεία στα εντατικοποιημένα σχήματα ινσουλίνης-αντλίες - συνεχής καταγραφή γλυκόζης

Χ. Δημοσθενόπουλος

20:00-20:30 ΔΙΑΛΕΞΗ

Πρόεδρος: Λ. Καλογεράκη

Στόχοι και αλγόριθμοι αντιδιαβητικής αγωγής

Α. Μελιδώνης

20:30

Λήξη - Χορήγηση Βεβαιώσεων και CD «Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Διαχείριση του Διαβητικού Ασθενούς»

Θα δοθεί δωρεάν στους Συμμετέχοντες το CD
«Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Διαχείριση του Διαβητικού Ασθενούς»
της Ελληνικής Διαβητολογικής Εταιρείας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Σάββατο 8 Δεκεμβρίου 2012

09:00 ΕΓΓΡΑΦΕΣ

10:00-10:30 ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΕΙΣ

Πρόεδρος Ελληνικής Διαβητολογικής Εταιρείας: Α. Μελιδώνης

Πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου Ηρακλείου Κρήτης: Γ. Πασπάτης

Πρόεδρος Διαβητολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος: Κ. Καζάκος

Εκπρόσωπος Τοπικής Οργανωτικής Επιτροπής: Ν. Κεφαλογιάννης

Διοικητής 7ης ΥΠΕ Κρήτης: Α. Γρηγοράκης

10:30-11:30 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Πρόεδρος: Α. Παππάς

Προδιαβήτης και διάγνωση ΣΔτ2: Διαγνωστικές προσεγγίσεις και προβληματισμοί

Ν. Κεφαλογιάννης

Οι θεραπευτικοί στόχοι και αλγόριθμοι αντιδιαβητικής αγωγής

Α. Μελιδώνης

11:30-12:30 ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΕΙΔΙΚΟ

Διατροφή και αυτοέλεγχος: Οδηγίες, προβλήματα, διλήμματα

Σ. Ηρακλειανού

Γλυκαντικές ύλες χαμηλές (ή μηδενικές) σε θερμίδες. Ποια τα οφέλη τους στη διατροφή των ατόμων με Διαβήτη

Χ. Δημοσθενόπουλος

12:30-13:00 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

13:00-13:30 ΔΙΑΛΕΞΗ

Πρόεδρος: Ν. Κεφαλογιάννης

Οστεοπορωτικά κατάγματα στους Διαβητικούς ασθενείς

Ε. Βουρλιωτάκη

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Σάββατο 8 Δεκεμβρίου 2012

13:30-15:30 ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

*Η φαρμακευτική αγωγή στο Διαβήτη: Μετά τη μετφορμίνη τι;
Το 2ο θεραπευτικό βήμα*

Συντονιστής: **Ν. Κεφαλογιάννης**

Κλασικές αντιδιαβητικές αγωγές

Μ. Σταματελάτου

Ινκρετινικές αγωγές

Κ. Καζάκος

Συζήτηση περιστατικών

Α. Κουτσοβασίλης

15:30-17:00 ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ ΔΙΑΚΟΠΗ - ΓΕΥΜΑ

17:00-18:00 ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Ινσουλινοθεραπεία: Γιατί και πως;

Συντονιστής: **Γ. Δημητριάδης**

Η βασική ινσουλινοθεραπεία ως 2^ο θεραπευτικό βήμα:

Παθοφυσιολογία και κλινικά οφέλη

Α. Ράπτης

Εντατικοποίηση ινσουλινοθεραπείας: Η σύγχρονη προσέγγιση

Γ. Δημητριάδης

18:00-19:15 ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΕΙΔΙΚΟ

*Μικροαγγειοπαθητικές επιπλοκές: Κατευθυντήριες οδηγίες στη
διάγνωση και θεραπεία*

Πρόεδροι: **Σ. Ηρακλειανού, Ν. Κεφαλογιάννης**

Διαβητική αμφιβληστροειδοπάθεια

Γ. Παππάς

Διαβητική νεφροπάθεια

Α. Ράπτης

Διαβητική νευροπάθεια - Διαβητικό πόδι

Α. Παππάς

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Σάββατο 8 Δεκεμβρίου 2012

19:15-20:30 ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Συννοσηρότητες στο Διαβήτη

Συντονιστής: **Α. Μελιδώνης**

Υπέρταση: Θεραπευτικές κατευθύνσεις - περιστατικά

Χ. Λυδάκης

Δυσλιπιδαιμία και αντισταμοπεταλιακή αγωγή: Σύγχρονες οδηγίες - Κλινικά περιστατικά

Ε. Γανωτάκης

Στεφανιαία νόσος: Διερεύνηση, έλεγχος στους διαβητικούς ασθενείς

Ε. Ζάχαρης

20:30-20:45 Λήξη - Χορήγηση Βεβαιώσεων και CD «Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Διαχείριση του Διαβητικού Ασθενούς»

Θα δοθεί δωρεάν στους Συμμετέχοντες το CD
«Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Διαχείριση του Διαβητικού Ασθενούς»
της Ελληνικής Διαβητολογικής Εταιρείας

ΟΜΙΛΗΤΕΣ-ΠΡΟΕΔΡΟΙ-ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ

Βουρλιωτάκη Ε.	Ενδοκρινολόγος, Επιμελήτρια Β' ΕΣΥ, Βενιζέλειο Πανάνειο ΓΝ Ηρακλείου Κρήτης
Γανωτάκης Ε.	Αν. Καθηγητής Παθολογίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Κρήτης
Δημητριάδης Γ.	Καθηγητής Παθολογίας ΕΚΠΑ, Διευθυντής Β' Προπαιδευτικής Παθολογικής Κλινικής - Μονάδας Έρευνας και Διαβητολογικού Κέντρου, Πανεπιστημιακό ΓΝ «ΑΤΤΙΚΟΝ»
Δημοσθενόπουλος Χ.	MSc, Κλινικός Διαιτολόγος - Βιολόγος, Προϊστάμενος Διαιτολογικού Τμήματος, ΓΝΑ «ΛΑΪΚΟ»
Ζάχαρης Ε.	Καρδιολόγος, Επιμελητής Α', Καρδιολογική Κλινική, Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου Κρήτης
Ηρακλειανού Σ.	Παθολόγος - Διαβητολόγος, Διευθύντρια ΕΣΥ, Διαβητολογικό Κέντρο, ΓΝ Πειραιά «ΤΖΑΝΕΙΟ»
Καζάκος Κ.	Παθολόγος - Διαβητολόγος, Επίκουρος Καθηγητής Νοσηλευτικής Σχολής ΑΤΕΙΘ, Πρόεδρος ΔΕΒΕ
Καλογεράκη Λ.	Παθολόγος, Διευθύντρια Β' Παθολογικής Κλινικής, Συνεργάτης Διαβητολογικού Ιατρείου, ΓΝ Χανίων «Ο Αγ. Γεώργιος», Πρόεδρος Ιατρικής Εταιρείας Χανίων
Κεφαλογιάννης Ν.	Παθολόγος, Συντονιστής Διευθυντής Παθολογικού Τμήματος, Διαβητολογικού Κέντρου, Βενιζέλειο Πανάνειο ΓΝ Ηρακλείου Κρήτης
Κουτσοβασίλης Α.	Παθολόγος, Επιμελητής ΓΝ Ιεράπετρας
Λυδάκης Χ.	Παθολόγος, Επιμελητής, Υπεύθυνος Ιατρείου Υπέρτασης, Βενιζέλειο Πανάνειο ΓΝ Ηρακλείου Κρήτης, Hypertension Specialist (European Society of Hypertension)
Μελιδώνης Α.	Παθολόγος - Διαβητολόγος, Συντονιστής Διευθυντής Α' Παθολογικής Κλινικής & Διαβητολογικού Κέντρου, ΓΝ Πειραιά «ΤΖΑΝΕΙΟ», Πρόεδρος Ελληνικής Διαβητολογικής Εταιρείας (Ε.Δ.Ε.)
Μυλωνάκη Χ.	Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών, Β' Παθολογική Κλινική, Υπεύθυνη Διαβητολογικού Ιατρείου, ΓΝ Χανίων «Ο Αγ. Γεώργιος»
Παππάς Α.	Παθολόγος, Διευθυντής ΕΣΥ, Διαβητολογικό Κέντρο, Βενιζέλειο Πανάνειο ΓΝ Ηρακλείου Κρήτης
Παππάς Γ.	Χειρουργός Οφθαλμίατρος, Επιμελητής, Υπεύθυνος Τμήματος Υαλοειδούς - Αμφιβληστροειδούς, Βενιζέλειο Πανάνειο ΓΝ Ηρακλείου
Ράπτης Α.	Αν. Καθηγητής Παθολογίας - Διαβητολογίας, Β' Προπ. Παθολογική Κλινική - Μονάδα Έρευνας και Διαβητολογικό Κέντρο Πανεπιστημίου Αθηνών, Πανεπιστημιακό ΓΝ «ΑΤΤΙΚΟΝ»
Σταματελάτου Μ.	Παθολόγος, Επιμελήτρια Α' ΓΝ-ΚΥ Σπτείας

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Τόπος και χρόνος Σεμιναρίων

Χανιά

Το Εκπαιδευτικό Σεμινάριο της Ελληνικής Διαβητολογικής Εταιρείας, θα πραγματοποιηθεί στην Αίθουσα Φιλολογικού Συλλόγου Χανίων «ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ» (Δ/νση: Χαλιδών 83, Χανιά, τηλ. 28210 53879), την Παρασκευή 7 Δεκεμβρίου 2012.

Ηράκλειο

Το Εκπαιδευτικό Σεμινάριο της Ελληνικής Διαβητολογικής Εταιρείας, θα πραγματοποιηθεί στο Ξενοδοχείο «GALAXY» (Δ/νση: Λ. Δημοκρατίας 75 – 71306 Ηράκλειο Κρήτης, τηλ. 2810 238812), το Σάββατο 8 Δεκεμβρίου 2012.

Γραμματεία Συνεδρίου

Η Γραμματεία του Συνεδρίου θα λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια των Σεμιναρίων, έξω από τις αντίστοιχες Αίθουσες Συνεδριάσεων και σύμφωνα με το Επιστημονικό Πρόγραμμα.

Τεχνική γραμματεία – προβολές

Τεχνική γραμματεία θα λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια των Σεμιναρίων. Θερμή παράκληση όλες οι παρουσιάσεις και ομιλίες να παραδίδονται στους υπεύθυνους τεχνικούς τουλάχιστον μία ώρα πριν από την ώρα παρουσιάσής τους σύμφωνα με το Επιστημονικό Πρόγραμμα.

Δικαίωμα Συμμετοχής

Δικαίωμα Συμμετοχής στα Σεμινάρια έχουν οι εγγραφέντες σε αυτά. Η εγγραφή είναι ΔΩΡΕΑΝ.

Πιστοποιητικό παρακολούθησης με μόρια Συνεχιζόμενης Ιατρικής Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης

- Όλοι οι εγγεγραμμένοι συμμετέχοντες, οι οποίοι θα παρακολουθήσουν τα Εκπαιδευτικά Σεμινάρια, θα έχουν δικαίωμα παραλαβής του πιστοποιητικού παρακολούθησης.
- Θα δοθούν 2 πιστοποιητικά παρακολούθησης, ένα για όσους παρακολουθήσουν το Εκπαιδευτικό Σεμινάριο που θα πραγματοποιηθεί στα Χανιά κι ένα για όσους παρακολουθήσουν το Εκπαιδευτικό Σεμινάριο που θα πραγματοποιηθεί στο Ηράκλειο.
- Τα πιστοποιητικά παρακολούθησης θα μοριοδοτηθούν με μόρια Συνεχιζόμενης Ιατρικής Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης (CME-CPD) με τα οποία θα αξιολογηθούν τα Σεμινάρια από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο (Π.Ι.Σ.) και την Ευρωπαϊκή Ένωση Ειδικευμένων Ιατρών (EACCME – UEMS).

Ευχαριστίες

Η Ελληνική Διαβητολογική Εταιρεία ευχαριστεί θερμά τις χορηγούς εταιρείες που βοήθησαν να πραγματοποιηθεί η εκδήλωση:



novo nordisk®

FarmaSyn SA
PHARMACEUTICALS

Working Together in Diabetes



Bristol-Myers Squibb

AstraZeneca

Coca-Cola



NOVARTIS

SANOFI



WinMedica
Serving Health for Life

Working Together in Diabetes

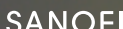


Bristol-Myers Squibb

Αττικής 49-53 & Προποντίδος 2
Τ.Θ.: 63883, Τ.Κ.: 152 35 Βριλήσσια, Αττική
Τηλ.: 210 6074300 & 210 6074400
Fax: 210 6074333
ΑΡ.Μ.Α.Ε. 62772/01ΑΤ/Β/07/148

AstraZeneca 

Θεοτοκοπούλου 4 & Αστροναυτών
151 25 Μαρούσι
Τηλ.: 210 6871500
Fax: 210 6859195
www.astrazeneca.gr

[illegible]

Sanofi-aventis Α.Ε.Β.Ε. Αθήνα: Λ. Συγγρού 348, Κτίριο Α, 176 74 Καλλιθέα. Τηλ.: 210-9001600. Fax: 210-9249088. www.sanofi.gr



Στα άτομα με διαβήτη τύπου 2

Προχωρήστε πέρα από
τη μείωση της γλυκόζης αίματος

Αδράξτε το διαβήτη από τη ρίζα



VICTOZA®
liraglutide injection

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ: Victoza 6 mg/ml ενέσιμο διάλυμα σε προγεμιγμένη συσκευή τύπου πένας. **ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ:** Ένα ml διαλύματος περιέχει 6 mg λιραγλουτίδης*. Μια προγεμιγμένη συσκευή τύπου πένας περιέχει 18 mg λιραγλουτίδης σε 3 ml. *ανάλογο της ανθρώπινης ομόνης «γλυκαγόνομορφο πεπτιδίο-1 (GLP-1)» που παρασκευάζεται με χρήση της τεχνολογίας ανασυνδυασμένου DNA σε *Saccharomyces cerevisiae*. **Θεραπευτικές ενδείξεις:** Το Victoza ενδείκνυται για τη θεραπεία ενήλικων με σακχαρώδη διαβήτη τύπου 2 για την επίτευξη γλυκαιμικού ελέγχου. Σε συνδυασμό με: μεταφορμίνη ή σουλφονουρία, ή μεταφορμίνη και σουλφονουρία ή μεταφορμίνη και θιαζολιδινεδιόνη. **Αντενδείξεις:** Υπερευαίσθησια στη δραστική ουσία ή σε κάποιο από τα έκδοχα. **Ειδικές προειδοποιήσεις και προφυλάξεις κατά τη χρήση:** Το Victoza δεν πρέπει να χρησιμοποιείται σε ασθενείς με σακχαρώδη διαβήτη τύπου 1 ή για τη θεραπεία της διαβητικής κετοξέωσης. Το Victoza δεν είναι υποκατάστατο της ινσουλίνης. Η προσθήκη λιραγλουτίδης σε ασθενείς που λαμβάνουν ήδη θεραπεία με ινσουλίνη δεν έχει αξιολογηθεί ακόμη και συνεπώς δε συνιστάται. Υπάρχει περιορισμένη εμπειρία σε ασθενείς με συμφορητική καρδιακή ανεπάρκεια κατηγορίας II-III σύμφωνα με την ταξινόμηση κατά NYHA (New York Heart Association). Δεν υπάρχει εμπειρία σε ασθενείς με συμφορητική καρδιακή ανεπάρκεια κατηγορίας III-IV σύμφωνα με την ταξινόμηση κατά NYHA (New York Heart Association). Υπάρχει περιορισμένη εμπειρία σε ασθενείς με φλεγμονώδη εντερική νόσο και διαβητική γαστροπάρεση και, κατά συνέπεια, το Victoza δε συνιστάται στους ασθενείς αυτούς. Η χρήση του Victoza συσχετίζεται με παροδικές ανεπιθύμητες ενέργειες του γαστρεντερικού συστήματος, όπως ναυτία, έμετος και διάρροια. Η χρήση του Victoza στο GLP-1 έχει συσχετιστεί με τον κίνδυνο εμφάνισης παγκρεατίτιδας. Έχουν αναφερθεί λίγα περιστατικά οξείας παγκρεατίτιδας. Οι ασθενείς θα πρέπει να ενημερώνονται για το χαρακτηριστικό σύμπτωμα της οξείας παγκρεατίτιδας: επίμονο, σοβαρό κοιλιακό άλγος. Εάν υπάρχει υπόψια παγκρεατίτιδας, το Victoza καθώς και άλλα δυναμικά υποπύα φαρμακευτικά προϊόντα πρέπει να διακοπτούν. Κατά την διεξαγωγή κλινικών δοκιμών αναφέρθηκαν ανεπιθύμητες ενέργειες στο θυρεοειδή αδένα, συμπεριλαμβανομένης αύξησης της καλσιτονίνης στο αίμα, βρογχόσπασμου και θυρεοειδικά νεοπλάσματα ειδικά σε ασθενείς με προϋπάρχουσα θυρεοειδική νόσο. Οι ασθενείς που λαμβάνουν το Victoza σε συνδυασμό με σουλφονουρία ενδέχεται να έχουν αυξημένο κίνδυνο υπογλυκαιμίας. Ο κίνδυνος της υπογλυκαιμίας μπορεί να ελαττωθεί με μείωση της δόσης της σουλφονουρίας. Σε ασθενείς που λαμβάνουν ως θεραπεία το Victoza έχουν αναφερθεί σημεία και συμπτώματα αφυδάτωσης, τα οποία περιλαμβάνουν νεφρική δυσλειτουργία και οξεία νεφρική ανεπάρκεια. Οι ασθενείς που λαμβάνουν ως θεραπεία το Victoza πρέπει να ενημερώνονται για ενδεχόμενο κίνδυνο αφυδάτωσης, ο οποίος σχετίζεται με τις παρενέργειες του γαστρεντερικού συστήματος και να λαμβάνουν προληπτικά μέτρα για την αποφυγή της έλλειψης υγρών. **Γονιμότητα, κύηση και γαλουχία:** Το Victoza δεν πρέπει να χρησιμοποιείται κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και αντί αυτού συνιστάται η χρήση ινσουλίνης. Αν μία ασθενής προγραμματίζει εγκυμοσύνη ή αν προκύψει εγκυμοσύνη, η θεραπεία με Victoza πρέπει να διακοπεί. Λόγω έλλειψης εμπειρίας, το Victoza δεν πρέπει να χρησιμοποιείται κατά τη διάρκεια του θηλασμού. Εκτός από μία μικρή μείωση στον αριθμό των ζώντων εμφυτευμένων εμβρύων, μελέτες σε ζώα δεν υποδεικνύουν άμεσες

επιβλαβείς επιπτώσεις σε σχέση με τη γονιμότητα. **Ανεπιθύμητες ενέργειες:** Οι συχνότητες ορίζονται ως: Πολύ συχνές ($\geq 1/10$), συχνές ($\geq 1/100$ έως $< 1/10$), όχι συχνές ($\geq 1/1.000$ έως $< 1/100$), σπάνιες ($\geq 1/10.000$ έως $< 1/1.000$), πολύ σπάνιες ($< 1/10.000$), ή γνωστές (δε μπορούν να εκτιμηθούν με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα). Οι πλέον συχνές ανεπιθύμητες ενέργειες που αναφέρθηκαν κατά τη διάρκεια των κλινικών δοκιμών ήταν οι διαταραχές του γαστρεντερικού συστήματος: η ναυτία και η διάρροια ήταν πολύ συχνές, ενώ ο έμετος, η δυσκοιλιότητα, το κοιλιακό άλγος και η δυσπεψία ήταν συχνές. Κατά την έναρξη της αγωγής με Victoza, αυτές οι διαταραχές του γαστρεντερικού συστήματος μπορεί να εμφανιστούν πιο συχνά. Οι ανεπιθύμητες αυτές ενέργειες συνήθως εξαφανίζονται μέσα σε λίγες ημέρες ή εβδομάδες κατά τη συνέχιση της θεραπείας. Η κεφαλαλγία και η ρινοφαρυγγίτιδα ήταν επίσης συχνές. Σοβαρή υπογλυκαιμία ενδέχεται να παρουσιαστεί όχι συχνά και έχει παρατηρηθεί κυρίως όταν το Victoza συγχρησιμοποιείται με σουλφονουρία (0,02 περιστατικά/έτος). Πολύ λίγα επεισόδια (0,001 περιστατικά/έτος) παρατηρήθηκαν με τη χορήγηση του Victoza σε συνδυασμό με από του στόματος αντιδιαβητικά φάρμακα διαφορετικά από τις σουλφονουρίες. Ασθενείς με ήπια νεφρική δυσλειτουργία (κάθαρση κρεατινίνης 60-90 ml/min) ενδέχεται να παρουσιάσουν περισσότερες γαστρεντερικές επιδράσεις όταν λαμβάνουν λιραγλουτίδη. Κατά μέσο όρο, το 8,6% των ασθενών ανέπτυξε αντισώματα. Η ανάπτυξη αντισωμάτων δε συσχετίστηκε με μειωμένη αποτελεσματικότητα του Victoza. Σε λίγες περιπτώσεις (0,05%) αναφέρθηκε εμφάνιση αγγειοσπασμού με το Victoza. Αντιδράσεις της θέσης ένεσης αναφέρθηκαν στο 2%. Οι αντιδράσεις αυτές ήταν συνήθως ήπιες. Παγκρεατίτιδα Σε λίγες περιπτώσεις ($< 0,2\%$) αναφέρθηκε εμφάνιση οξείας παγκρεατίτιδας κατά τη διάρκεια μακράς διάρκειας κλινικών δοκιμών με το Victoza. Ενέργειες στο θυρεοειδή: Τα θυρεοειδικά νεοπλάσματα, η αύξηση της καλσιτονίνης του αίματος και οι βρογχόσπασμοι ήταν οι συχνότερες ανεπιθύμητες ενέργειες του θυρεοειδούς. **Ιδιαίτερες προφυλάξεις κατά τη φύλαξη του προϊόντος:** Φυλάσσετε σε ψυγείο ($2^{\circ}\text{C} - 8^{\circ}\text{C}$). Μην καταψύχετε. Φυλάσσετε μακριά από το διάλυμα κατάψυξης. Μετά την πρώτη χρήση: Φυλάσσετε σε θερμοκρασία μικρότερη των 30°C ή φυλάσσετε σε ψυγείο ($2^{\circ}\text{C} - 8^{\circ}\text{C}$). Μην καταψύχετε. Να τοποθετείτε πάντα το καπάκι στην συσκευή τύπου πένας, για να προστατεύεται από το φως. **Ιδιαίτερες προφυλάξεις απόρριψης και άλλος χειρισμός:** Το Victoza δεν πρέπει να χρησιμοποιείται εάν δεν είναι διαλυτός και αχρωμό. Το Victoza δεν πρέπει να χρησιμοποιείται εάν έχει καταψυχθεί. Η συσκευή τύπου πένας Victoza έχει σχεδιαστεί για χρήση με τις βελόνες μιας χρήσης NovoFine ή NovoTwist με μήκος όχι μεγαλύτερο από 8 mm και πάχος όχι μεγαλύτερο από 32G. Πρέπει να συνιστάται στον ασθενή να απορρίπτεται τη βελόνα σύμφωνα με τις τοπικές απαιτήσεις μετά από κάθε ένεση και να φυλάσσεται την πένα Victoza χωρίς τη βελόνα ένεσης προαρτημένη. Με αυτόν τον τρόπο αποτρέπεται η μόλυνση, η λοίμωξη και η διαρροή. Επίσης διασφαλίζεται ότι η δοσολογία είναι ακριβής. **ΧΡΟΝΟΣ ΤΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ:** Novo Nordisk A/S, Novo Allé, DK-2880 Bagsvaerd, Δανία. **ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΔΕΙΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ:** EU/1/09/529/001-005. **ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΠΡΩΤΗΣ ΕΓΚΡΙΣΗΣ/ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΔΕΙΑΣ:** 30/06/2009. **ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ:** 05/2012. Λεπτομερής πληροφοριακά στοιχεία για το προϊόν αυτό είναι διαθέσιμα στον δικτυακό τόπο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (EMA) <http://www.ema.europa.eu/>.

Novo Nordisk ΕΛΛΑΣ Ε.Π.Ε.

Αλ. Παναγιώτη 80 & Αγ. Τριάδας 65
153 43 Αγία Παρασκευή
Τηλ.: 210 60 71 600
<http://www.novonordisk.gr>
<http://www.novonordisk.com>

Βοηθήστε να γίνουν τα φάρμακα πιο ασφαλή:
Συμπληρώστε την «ΚΙΤΡΙΝΗ ΚΑΡΤΑ»

Αναφέρατε:

- **ΟΛΕΣ** τις ανεπιθύμητες ενέργειες για τα Νέα φάρμακα [N]
- Τις **ΣΟΒΑΡΕΣ** ανεπιθύμητες ενέργειες για τα Γνωστά φάρμακα

